

**İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
ENGELLİ ÖĞRENCİ BİRİMİ YÖNERGESİ**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

Madde 1 – (1) Bu Yönerge; İstanbul Aydın Üniversitesi'nde kayıtlı bulunan engelli öğrencilerin öğrenim hayatlarını kolaylaştırabilmek için gerekli akademik ortamın hazırlanmasını ve eğitim-öğretim süreçlerine tam katılımlarını sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri almak ve düzenlemeler yapmak üzere kurulan Engelli Öğrenci Biriminin usul ve esaslarını düzenler ve kapsar.

Dayanak

Madde 2 – (1) Bu Yönerge; 04/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinin (2) numaralı alt bendi ile 14 üncü maddesine, 07/07/2005 tarih ve 25868 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Engelliler Hakkında Kanun ile 14/08/2010 tarih ve 27672 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yükseköğretim Kurumları Engelliler Danışma ve Koordinasyon Yönetmeliğinin 11. ve 12. maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 3 – (1) Bu Yönergede geçen;

- a) Akademik Birim: İstanbul Aydın Üniversitesi bünyesinde bulunan meslek yüksekokulu, yüksekokul, fakülte, enstitüyü ifade eder.
- b) Ders: İstanbul Aydın Üniversitesi'nde ön lisans, lisans, lisansüstü ve doktora eğitim programlarında verilen zorunlu ve seçmeli dersleri,
- c) Engelli Öğrenci: Doğuştan ve/veya sonradan herhangi bir nedenle bedensel, zihinsel, ruhsal, duygusal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybetmesi nedeniyle toplumsal yaşama uyum sağlama güçlükleri olan ve/veya korunma, bakım, rehabilitasyon, iyileştirme, danışmanlık ve destek hizmetlerine ihtiyaç duyan yükseköğrenim öğrencisini,
- d) Engelli Öğrenci Birimi: Yönetmeliğin 11. maddesi uyarınca İstanbul Aydın Üniversitesi'nde kurulan Birimi,
- e) Engelli Öğrenci Birim Koordinatörü: Engelli Öğrenci Biriminin faaliyet konularında uzmanlığı olan ve Rektör tarafından görevlendirilen personeli,
- f) Engelli Öğrenci Danışmanı: Engelli öğrencilere akademik sorunları konusunda danışmanlık yapan, meslek yüksekokulu, yüksekokul, fakülte, enstitü tarafından görevlendirilen öğretim elemanını,
- g)
- h) Engelli Sağlık Kurulu Raporu: Engelli Sağlık Kurulu'nca hazırlanan, kişilerin engel ve sağlık durumları ile kendi kullanım amacını içeren belgeyi,
- i) Rektör: İstanbul Aydın Üniversitesi Rektörünü,
- j) Senato: İstanbul Aydın Üniversitesi Senatosunu,
- k) Sınav: İstanbul Aydın Üniversitesi'nde ön lisans, lisans, lisansüstü ve doktora eğitim programlarında yapılan bütün sınavları,
- l) Üniversite: İstanbul Aydın Üniversitesini,
- m) Yönetim Kurulu: İstanbul Aydın Üniversitesi Engelli Öğrenci Birimi Yönetim Kurulunu,

n) Yönetmelik: 14.08.2010 tarih ve 27672 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Yükseköğretim Kurumları Özürlüler Danışma ve Koordinasyon Yönetmeliğini,

Genel Esaslar

Madde 4 – (1) Bu yönerge kapsamındaki hizmetlerin yerine getirilmesinde aşağıda belirtilen esaslara uyulur.

- a) Engelli öğrencilerin özel durumları ve farklılıkları dikkate alınır, kendilerine bütünleştirilmiş ortamlarda ve engelli olmayan kişilerle eşit eğitim imkânları sağlanır.
- b) Engelli öğrencilere yönelik olarak alınacak kararlarda ve verilecek hizmetlerde, engelli öğrenci danışmanının katılımı sağlanır.
- c) Üniversitenin tüm birimlerinin engelli öğrencilere yönelik olarak yapmak istedikleri hizmet ve düzenlemelerde, İstanbul Aydın Üniversitesi Engelli Öğrenci Biriminin görüşü alınır.

İKİNCİ BÖLÜM

Birimin Yönetim Organları ve İdari Yapılanması

Madde 5- Engelli Öğrenci Birimi, Rektör Yardımcısına bağlı olarak görev yapar.

Madde 6- Birimin Yönetim Organları, birim koordinatörü, engelli öğrenci danışmanları ve yönetim kurulu üyelerinden oluşur.

Madde 7- Birim koordinatörü:

(1) Koordinatör tercihen birimin faaliyet alanları konusunda uzmanlığı olan kişiler arasından Rektör tarafından 3 yıl süre ile görevlendirilir. Görev süresi dolan koordinatör, tekrar görevlendirilebilir. Birim koordinatörünün görev süresi dolmadan ayrılması durumunda, kalan süreyi tamamlamak üzere yeni birim koordinatörü görevlendirilir.

(2) Birim Koordinatörünün görevleri şunlardır;

- a) Birimi temsil eder.
- b) Birim yönetim kurulunu toplantıya çağırır.
- c) Birimde hizmetlerin amacına uygun, düzenli bir şekilde verilmesi, değerlendirilmesini ve geliştirilmesini sağlar.
- d) Her yıl birimin yıllık çalışma raporunun, bir sonraki yılın çalışma programı taslağının ve bütçe teklifinin hazırlanmasını ve Yönetim Kuruluna sunulmasını sağlar. e) Birim çalışanlarının görev dağılımlarını yapar.
- f) Birim Koordinatörü, engelli bir öğrenciyi engelli öğrenci temsilcisi olarak belirler.

(3) Gerekli görülmesi durumunda, Birim koordinatörünün önerisi ile bir Koordinatör Yardımcısı 3 yıl süre ile Rektör tarafından görevlendirilebilir.

Madde 8- Engelli Öğrenci Danışmanları: Engelli Öğrenci Birimi ile Fakülteler/ Enstitüler/ Yüksekokullar/Meslek Yüksekokulları arasında iş birliğinin sağlanması için her birimden bir öğretim elemanı ‘Engelli Öğrenci Danışmanı’ olarak Fakülte dekanı/ Yüksekokul Müdürü/ Enstitü Müdürü tarafından 3 yıl süre ile atanır. Görev süresi biten danışman yeniden atanabilir. Üye görev süresi dolmadan ayrılırsa, kalan süreyi tamamlamak üzere yeni bir danışman görevlendirilir.

Madde 9- Birim Yönetim Kurulu Üyeleri

(1) Birim Yönetim Kurulu aşağıdaki üyelerden oluşur:

- a) Rektör Yardımcısı
- b) Genel Sekreter ve / veya Yardımcısı
- c) Engelli Öğrenci Birimi Koordinatörü
- d) Öğrenci İşleri Daire Başkanı
- e) Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanı
- f) Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanı

g) Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanı

ğ) Revir Baştabibi

(2) Rektör Yardımcısı yönetim kurulu başkanıdır. Yönetim kurulu üyelerinin görev süresi 3 yıldır. Görev süresi biten üye yeniden atanabilir. Süresi dolmadan ayrılan Yönetim Kurulu üyesi yerine kalan süreyi tamamlamak üzere yeni üye görevlendirilir. Yönetim kurulunun aldığı kararlar bağlı olduğu Rektör Yardımcısı onayı ile yürürlüğe girer.

(3) Yönetim Kurulu olağan olarak her akademik dönemde en az bir kez toplanır, gerekli olduğunda da Birim Koordinatörü çağrısı üzerine olağanüstü olarak toplanılır.

(4) Yönetim Kurulu, gerekli görmesi halinde, uzmanlığından veya bilgisinden yararlanmak amacıyla üniversitenin akademik ve idari personelini toplantıya çağırabilir. Bu şekilde toplantıya katılan personel oy hakkına sahip değildir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Birimin Faaliyet Alanı, Görev ve Sorumlulukları

Madde 10 - (1) Engelli öğrenci biriminin görevleri:

- a) İstanbul Aydın Üniversitesi programlarına kayıt yaptıran engelli öğrencilerin öğrenimlerini sürdürdükleri sırada eğitim, öğretim, burs, idari, fiziksel, barınma, sosyal ve benzeri alanlarla ilgili ihtiyaçlarını tespit etmek ve bu ihtiyaçların karşılanabilmesi için alınması gereken önlemleri belirlemek ve ortadan kaldırmak üzere çözüm önerileri sunmak, gerekli düzenlemeleri üniversitede bulunan diğer birimler veya daire başkanlıkları ile eşgüdüm içerisinde yapmak,
- b) Engelli üniversite öğrencilerinin akademik, fiziksel ve sosyal yaşamlarını engellemeyecek biçimde öğretim programlarını düzenlemek için engelli öğrencinin devam ettiği eğitim ortamının uygunlaştırılması, engellilere yönelik araç gereç temini, özel ders materyallerinin hazırlanması, engelliye uygun eğitim, araştırma ve barınma ortamlarının düzenlenmesi konularında çalışmalar yapmak,
- c) Yükseköğretim düzeyindeki öğrenci ve öğretim elemanlarına yönelik yayın faaliyetlerinde bulunmak, öğretim elemanlarına engellilik ile bunun getirdiği sınırlılıkları ve yapılması gereken düzenlemeleri anlatan ve bilgi veren doküman hazırlamak, bilinç düzeyini arttırmak, ilgililere danışmanlık hizmeti vermek, gerektiği durumlarda hizmet içi eğitim sağlamak,
- ç) Engellilik alanında bilinç ve duyarlılık düzeyini artırmak için program ve projeler geliştirmek, seminer, konferans ve benzeri faaliyetler düzenlemek,
- d) Birimin çalışma programını hazırlamak, yürütmek, faaliyetler için gerekli bütçe ihtiyaçlarını belirlemek ve yıllık faaliyet raporunu hazırlayıp Rektöre sunmak,
- e) Program ve projeler geliştirmek, seminer, konferans ve benzeri faaliyetler düzenlemek,
- f) Alınan kararların ve belirlenen stratejilerin uygulanmasını denetlemek,
- g) Maddi güçlüğü bulunan engelli öğrencilerin öğrenimlerini sürdürmelerine yardımcı olacak gerekli araç ve gereçlerin ücretsiz temini yönünde çalışmalarda bulunmak,
- ğ) Bütün öğrencilerin adil ve doğru bir şekilde ölçme ve değerlendirmeye tabi tutulması, fırsat eşitliğini sağlamak ve eğitim sürecini engelli öğrenciler için de anlamlı hale getirmek için; engelli öğrencinin sınavlarla ilgili süre, mekân, materyal, refakatçi okuyucu sağlamak ve engelin doğasından kaynaklanan farklılıklara göre alınacak gerekli tedbirlerin alınması için girişimde bulunmak gerekli düzenlemelerin yapılmasına katkı sağlamak,
- h) İstihdam olanakları, Erasmus yurtdışı faaliyetleri, afet konuları hakkında ilgili birimlerin işbirliği ile bilgilendirme sağlamak,
- ı) Yükseköğretim programlarını kazanan engelli öğrencileri kayıt sırasında tespit etmek,
- i) Üniversite yerleşkesinin ve yerleşkede bulunan yapılar ile açık alanların engelli öğrenciler için ulaşılabilir olmasının sağlanması için düzenli olarak iyileştirme çalışmalarını ilgili birimin işbirliği ile yürütmek.

- j) Engelli öğrencilerin özellikle akademik yönden kendilerini geliştirebilmeleri için üniversitemizde gerçekleşecek faaliyetlerden faydalanmaları ve öğrenci topluluklarında aktif görev almalarını teşvik etmek,
- k) Rektörlüğe teslim edilen faaliyet ve değerlendirme raporlarının her yıl Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına bildirilmesini takip etmek,

Madde 11- Yönetim Kurulunun Görevleri

(1) Yönetim Kurulunun görevleri şunlardır;

- a) Birimin çalışma programının hazırlanması konusunda önerilerde bulunmak ve yeni düzenlemeler konusunda kararlar almak,
- b) Üniversite genelinde yapılan çalışmalar ve öğrenci başvurularını değerlendirmek ve uygulamaları denetlemek,
- c) Birimin yıllık faaliyet raporunu hazırlamak ve Rektörlüğe sunmak,
- ç) Gerekliğinde Üniversite Senatosuna ve Yönetim Kuruluna engelsiz üniversite konusu kapsamında görüş iletmektir.

Madde 12-Engelli Öğrenci Danışmanlarının Görevleri

(1) Engelli Öğrenci Danışmanları üniversitedeki akademik ve idari birimlerinde Engelli Öğrenci Birimini Temsil eden sorumlulardır. Engelli Öğrenci Danışmanları Engelli Öğrenci Biriminin gerçekleştirmekle yükümlü olduğu görevleri kendi birimlerinde gerçekleştirmek üzere Engelli Öğrenci Birimine karşı sorumludur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Eğitim-Öğretim Uygulamaları

Madde 13-Ders uygulamaları

(1) Engelli öğrencilerin fırsat eşitliği çerçevesinde öğrenim görebilmesi ve başarılarının olumsuz etkilenmemesi için ders öncesinde, sırasında ve sonrasında aşağıdaki hususlara riayet edilir:

- a) Öğretim elemanları Engelli Öğrenci Birimi tarafından gönderilen engelli öğrencilere ilişkin kişisel verileri gizli tutmakla yükümlüdür.
- b) Öğretim elemanları engelli öğrencilere yönelik ders materyali konusunda Engelli Öğrenci Birimi ile işbirliği yapar.
- c) Sınıflarda engelli öğrencilerin oturma ihtiyaçlarını karşılayacak tedbirler alınır.
- ç) Öğretim elemanları özellikle işitme engelli öğrencilerin talebi halinde derslerini yüzü sınıfa dönük olarak anlatır.
- e) Engel durumundan kaynaklanan ihtiyaçlarına göre engelli öğrencilerin objektif konuların işlendiği dersleri ses kayıt cihazı ile kaydetmesine izin verilir.
- f) Hiç görmeyen ya da az gören öğrencilerin dersle ilgili görsel materyalleri görenlerle eşit miktarda kavrayabilmesi için dersi veren öğretim elemanı tarafından sesli betimleme yapılır.
- g) Engelli öğrencilere verilen ödev ve projeler bu öğrencilerin engel grubu dikkate alınarak uyarlanır.
- ğ) Eğitim-öğretim yılı başında engelli birimi tarafından engelli öğrencilere oryantasyon toplantısı yapılır.
- h) Maddi güçlüğü olan engelli öğrencilerin eğitimle ilgili olan özel nitelikli araç ve gereçleri engelli birimi tarafından imkanlar ölçüsünde temin edilir ve öğrenciye süreli olarak teslim edilir.

Madde 14-Sınav uygulamaları

(1) Sınav öncesinde, sırasında ve sonrasında engelli öğrencilerin fırsat eşitliği çerçevesinde öğrenim görebilmesi ve başarılarının olumsuz etkilenmemesi için Engelli Öğrenci Birimi'nden destek talep edilebilir ve aşağıdaki hususlara riayet edilir:

- a) Sınav salonlarının seçimi, farklı engel grupları çerçevesinde değerlendirilerek ve erişilebilirlik kuralları da göz önünde bulundurularak yapılır ve sınav gözetmenlerine sınava girecek engelli öğrenci bilgisi ilgili fakülte, meslek yüksekokulu, enstitü tarafından verilmelidir
  - b) Sınav görevlilerince sınav saatleri, sınav yerleri ve soruları vb. gibi duyurular engel grupları göz önünde bulundurularak yapılır.
  - c) Engelli öğrencilerin ihtiyaç duymaları halinde sınavlara yardımcı araç ve gereç ile (işitme cihazı, teleskopik gözlük, prizmatik gözlük, büyüteç vb.) girmelerine izin verilir.
  - ç) Hiç görmeyen ya da az gören öğrencilerin yazılı sınavlarına refakat edecek, sınav olunan ders ile ilgili terminolojiye hakim olan okuyucu – işaretleyici gözetmen görevlendirilir.
  - d) Engelli öğrencilere zorunlu olması durumunda bilgisayar ortamında da sınav yapılabilir.
  - e) Hiç görmeyen ya da az gören öğrencilere özel ihtiyaçları doğrultusunda farklı formatlarda (büyütülmüş punto, kabartma yazı, ses dosyası, vb.) soru kağıdı hazırlanır.
  - f) Görme, işitme zorluğu ve dikkat eksikliği, hiperaktivite, disleksi – disgrafi, distoni v.b. gibi sorunlar yaşayan engelli öğrencilerin talebi ve Engelli Öğrenci Biriminin uygun bulması halinde bu öğrencilerin bir gözetmen eşliğinde tek kişilik bir ortamda sınav olmaları sağlanır.
  - g) Okuyucu-işaretleyici/yazıcı ya da büyük puntolu soru kağıdı ya da kitapçığı ile sınava giren görme engelli öğrencilere, doğuştan ağır işitme engeli olanlara, yazma ve hareket güçlüğü çeken öğrencilere ve Engelli Öğrenci Birimi tarafından ek süre ihtiyacı tespit edilen öğrencilere “sınav süresinin yarısı kadar” ek süre verilir. Bu ek süreye sınava hazırlık ve yerleşme süresi dahil değildir.
  - ğ) Engelli öğrencilere kullandıkları ilaç, tıbbi malzeme vb. ile sınava girmelerine izin verilir.
  - h) Sınav esnasında ihtiyaç duyulması halinde, engelli öğrencilerin, karşılaşılabilecekleri biyolojik ve psikolojik ihtiyaçlarından dolayı, görevli nezaretinde, geri dönmek kaydıyla sınava kısa süreliğine ara vermesine sınav görevlisi tarafından izin verilebilir.
  - ı) Konuşma (kekemelik, afazi, disfazi, vb.) ve işitme bozukluğu olan öğrenciler için sözlü sınav uygulamalarında uyarılama veya uygun ölçme ve değerlendirme metotları kullanılır.
- (2) Bu hususların uygulanması, ilgili dersin öğretim elemanının sorumluluğundadır.

Madde 15 – Ders muafiyeti ve intibak

- (1) Engelli öğrencilerin özel durumları nedeniyle almaları mümkün olmayan teorik ve uygulamalı dersler için muafiyet yerine, öğrencinin durumuna göre engelli öğrenci danışmanın ve dersi veren öğretim üyesinin görüşleri doğrultusunda başka bir ders aldırılır veya bunun mümkün olmadığı durumlarda öğrencinin muaf tutulması sağlanır.

Madde 16 – Kısmi zamanlı öğrenci ve gönüllü öğrenci desteği

- (1) Engelli öğrencilere, Engelli Öğrenci Birimi tarafından gerekli görülen durumlarda ders çalışma konusunda kısmi zamanlı öğrenci veya gönüllü öğrenci destek hizmeti verilebilir.
- (2) Bu hizmetin sağlanması için;
- a) Engelli Öğrenci Birimi her eğitim ve öğretim yılı başında tespit edilen ihtiyaca göre Üniversiteden kısmi zamanlı öğrenci talebinde bulunur.
  - b) Kısmi zamanlı öğrenci veya gönüllü öğrencinin, engelli öğrencinin eğitim gördüğü alanla ilişkili olmasına dikkat edilir.
  - c) Engelli Öğrenci Birimi engelli öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda, tahsis edilen kısmi zamanlı öğrenci veya gönüllü öğrencilerin verecekleri destek hizmetini koordine eder.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Hizmetlere Erişim, Mimari erişilebilirlik

Madde 17 – (1) Engelli öğrencilerin Üniversitenin açık ve kapalı mekanlarında güçlük çekmeden erişimlerinin sağlanması için aşağıdaki düzenlemeler yapılır:

- a) Üniversitenin yeni yapılanmasında yer alacak tüm mimari alanlar, özel bir ek tasarıma veya düzenlemeye gerek duyulmaksızın, mümkün olduğunca (engelli öğrenciler de dikkate alınarak) herkes tarafından kullanılabilir şekilde, ulusal ve uluslararası standartlara uygun olarak tasarlanır.
- b) Mevcut ve tarihi binalarda mimari erişilebilirliğe ve dersliklere yönelik ulusal ve uluslararası standartlar göz önüne alınarak, yapı ya da mekâna uygun ve uyarlanabilen projelerle gerekli tadilatlar yapılır.
- c) Hareket engeli olan öğrenciye mevcut asansörlerin kullanım izni verilir.
- ç) Engelli Öğrenci Birimi engelli öğrencinin kayıtlı olduğu birime ulaşımı konusunda imkanlar ölçüsünde destek sağlar.,

Bilgiye erişim

Madde 18 – (1) Engelli öğrencilerin eğitim aldıkları bölümlerin kütüphanelerinden talep ettikleri yayımlar, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'na uygun olarak istedikleri formatta çoğaltılır veya ödünç olarak verilir.

(2) Engelli Öğrenci Birimi ve / veya İAÜ Kütüphane tarafından engelli öğrencilerin dersleriyle ilgili ve kişisel gelişimlerine katkıda bulunacak her türlü materyal, talebi doğrultusunda öğrencinin istediği dijital formatta hazırlanır.

ALTINCI BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

İyi tutum

Madde 19 – (1) Üniversitede görev yapan her düzeydeki akademik ve idari personel engelli öğrencilere iyi tutum sergilemelidir.

(2) Akademik ve idari personelin iyi tutumla ilgili Engelli Öğrenci Birimi tarafından yürütülen bilinç düzeyini artırma amaçlı hizmet içi eğitimlere katılımı sağlanır.

Sosyal ve kültürel etkinlikler ve imkanlar

Madde 20 – (1) Üniversite, engelli öğrencilerin Üniversitenin düzenlediği kültür ve spor etkinliklerine katılmalarını teşvik eder ve bu konuda gerekli kolaylıkları sağlar.

(2) Üniversite, engelli öğrencilerin yaratıcı, sanatsal ve entelektüel kapasitelerini geliştirme ve kullanmaları için destekler.

(3) Engelli Öğrenci Birimi engelli öğrencilere istihdam imkanları ve mesleklere ilişkin bilgilendirme yapar.

(4) Engelli Öğrenci Birimi maddi güçlüğü bulunan engelli öğrencilerin burs ihtiyaçlarının karşılanması için imkanları ölçüsünde destek verir.

Hizmetlerden yararlanma

Madde 21 – (1) Bu Yönergede belirtilen hizmetlerden yararlanabilmesi için İstanbul Aydın Üniversitesinde eğitim alan engelli öğrencilerin Engelli Öğrenci Birimine yazılı olarak başvurması gerekir.

Afet ve Acil durumlar

Madde 22 – (1) Afet ve acil durumlarda engelli öğrencilerin buldukları mekanı güvenli bir şekilde terk edebilmeleri için ilgili birim tarafından gerekli düzenlemeler yapılır.

Hüküm bulunmayan haller

Madde 23 – (1) Bu Yönergede hüküm bulunmayan hallerde, engelli öğrencinin kayıtlı olduğu birimin yazılı talebi üzerine, Üniversite, Engelli Öğrenci Biriminin görüşünü alarak gerekli kararı verir ve uygulamayı yapar.

Yürürlük

Madde 24– (1) Bu Yönerge İstanbul Aydın Üniversitesi Senatosu tarafından kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 25 – (1) Bu Yönerge hükümlerini İstanbul Aydın Üniversitesi Rektörü yürütür.